

BỘ GIAO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

NGUYỄN THỊ THANH HÒA

**HOÀN THIỆN HỆ THỐNG BÁO CÁO KẾ TOÁN
TRONG CÁC DOANH NGHIỆP SẢN XUẤT VẬT LIỆU
XÂY DỰNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH NGHỆ AN**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

HÀ NỘI - 2017

BỘ GIAO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

NGUYỄN THỊ THANH HÒA

**HOÀN THIỆN HỆ THỐNG BÁO CÁO KẾ TOÁN
TRONG CÁC DOANH NGHIỆP SẢN XUẤT VẬT LIỆU
XÂY DỰNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH NGHỆ AN**

Chuyên ngành : Kế toán

Mã số : 62.34.03.01

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: 1. PGS.TS. ĐẶNG VĂN THANH
2. PGS.TS. ĐẶNG ĐỨC SƠN

HÀ NỘI - 2017

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan bản Luận án này là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả trong Luận án là trung thực, có nguồn gốc rõ ràng và chưa được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Tác giả luận án

Nguyễn Thị Thanh Hòa

LỜI CẢM ƠN

Tác giả luận án xin chân thành cảm ơn Tập thể lãnh đạo, Thầy cô giáo và tập thể cán bộ lãnh đạo Khoa sau đại học của Học viện Tài chính.

Tác giả xin bày tỏ sự kính trọng và lòng biết ơn sâu sắc tới PGS.TS Đặng Văn Thanh và PGS.TS Đặng Đức Sơn, hai người Thầy đã nhiệt tình hướng dẫn, động viên tác giả hoàn thành luận án này. Những nhận xét và đánh giá của các Thầy, đặc biệt là những gợi ý về hướng giải quyết vấn đề trong suốt quá trình nghiên cứu, thực sự là những bài học vô cùng quý giá đối với tác giả không chỉ trong quá trình viết luận án mà cả trong hoạt động nghiên cứu chuyên môn sau này.

Tác giả xin cảm ơn bạn bè, đồng nghiệp, những người thân trong gia đình đã tạo điều kiện, chia sẻ khó khăn và luôn động viên tác giả trong học tập, nghiên cứu và thực hiện luận án của mình.

Xin trân trọng cảm ơn!

Tác giả luận án

Nguyễn Thị Thanh Hòa

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn.....	ii
Mục lục.....	iii
Danh mục các chữ viết tắt.....	vii
Danh mục các bảng.....	viii
Danh mục các hình	ix
Danh mục các sơ đồ.....	x
MỞ ĐẦU	1
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ HỆ THỐNG BÁO CÁO KẾ TOÁN TẠI CÁC DOANH NGHIỆP SẢN XUẤT	21
1.1. TỔNG QUAN VỀ HỆ THỐNG BÁO CÁO KẾ TOÁN	21
1.1.1. Khái niệm và ý nghĩa của hệ thống báo cáo kế toán	21
1.1.2. Đặc trưng của hệ thống báo cáo kế toán	23
1.1.3. Các nhân tố tác động đến hệ thống báo cáo kế toán trong doanh nghiệp.....	23
1.1.4. Hệ thống báo cáo kế toán trong doanh nghiệp.....	29
1.1.5. Sự tương tác giữa hệ thống báo cáo tài chính và báo cáo kế toán quản trị trong hệ thống kế toán doanh nghiệp.....	29
1.2. BÁO CÁO TÀI CHÍNH	31
1.2.1. Mục đích của báo cáo tài chính.....	31
1.2.2. Vai trò của báo cáo tài chính và nhu cầu thông tin của đối tượng sử dụng	33
1.2.3. Lý thuyết về tính hữu ích của thông tin kế toán và lý thuyết chu kỳ ra quyết định kinh tế.....	35
1.2.4. Yêu cầu về chất lượng thông tin của báo cáo tài chính.....	38

1.2.5. Nguyên tắc lập và trình bày báo cáo tài chính	41
1.2.6. Các yếu tố và ghi nhận các yếu tố của báo cáo tài chính.....	42
1.2.7. Nội dung, kết cấu của báo cáo tài chính.....	46
1.2.8. Kiểm tra, kiểm toán và công khai báo cáo tài chính	53
1.3. BÁO CÁO KẾ TOÁN QUẢN TRỊ	54
1.3.1. Mục đích của báo cáo kế toán quản trị.....	55
1.3.2. Nhu cầu thông tin cho quản trị doanh nghiệp	56
1.3.3. Yêu cầu về chất lượng thông tin của báo cáo kế toán quản trị	60
1.3.4. Hệ thống báo cáo kế toán quản trị trong doanh nghiệp	62
1.4. KINH NGHIỆM QUỐC TẾ TRONG VIỆC LẬP VÀ TRÌNH BÀY HỆ THỐNG BÁO CÁO KẾ TOÁN	66
1.4.1. Kinh nghiệm về báo cáo tài chính tại một số nước phát triển trên thế giới.....	66
1.4.2. Kinh nghiệm về kế toán quản trị và báo cáo kế toán quản trị tại một số nước phát triển trên thế giới	69
1.4.3. Bài học đối với Việt Nam từ kinh nghiệm của các nước trên thế giới.....	72
KẾT LUẬN CHƯƠNG 1	73
Chương 2: THỰC TRẠNG CỦA HỆ THỐNG BÁO CÁO KẾ TOÁN TRONG CÁC DOANH NGHIỆP SẢN XUẤT VẬT LIỆU XÂY DỰNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH NGHỆ AN.....	75
2.1. TỔNG QUAN VỀ CÁC DOANH NGHIỆP SẢN XUẤT VẬT LIỆU XÂY DỰNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH NGHỆ AN	75
2.1.1. Khái quát về sản xuất vật liệu xây dựng ở Việt Nam và trên địa bàn tỉnh Nghệ An.....	75
2.1.2. Đặc điểm hoạt động sản xuất và tổ chức quản lý trong các doanh nghiệp sản xuất vật liệu xây dựng trên địa bàn tỉnh Nghệ An ảnh hưởng đến hệ thống báo cáo kế toán.....	80

2.2. THỰC TRẠNG HỆ THỐNG BÁO CÁO KẾ TOÁN TRONG CÁC DOANH NGHIỆP SẢN XUẤT VẬT LIỆU XÂY DỰNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH NGHỆ AN HIỆN NAY	95
2.2.1. Thực trạng hệ thống pháp lý hiện hành của Việt Nam về hệ thống báo cáo kế toán	95
2.2.2. Thực trạng hệ thống báo cáo tài chính ở các doanh nghiệp sản xuất vật liệu xây dựng trên địa bàn tỉnh Nghệ An hiện nay	103
2.2.3. Thực trạng hệ thống báo cáo kế toán quản trị ở các doanh nghiệp sản xuất vật liệu xây dựng trên địa bàn tỉnh Nghệ An hiện nay	112
2.3. ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG HỆ THỐNG BÁO CÁO KẾ TOÁN CỦA CÁC DOANH NGHIỆP SẢN XUẤT VẬT LIỆU XÂY DỰNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH NGHỆ AN.....	120
2.3.1. Những kết quả đạt được.....	120
2.3.2. Những hạn chế còn tồn tại	122
2.3.3. Nguyên nhân của những hạn chế.....	127
KẾT LUẬN CHƯƠNG 2	130
Chương 3: GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN HỆ THỐNG BÁO CÁO KẾ TOÁN TRONG CÁC DOANH NGHIỆP SẢN XUẤT VẬT LIỆU XÂY DỰNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH NGHỆ AN.....	131
3.1. CHIẾN LƯỢC PHÁT TRIỂN SẢN XUẤT VẬT LIỆU XÂY DỰNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH NGHỆ AN	131
3.2. YÊU CẦU VÀ NGUYÊN TẮC CƠ BẢN HOÀN THIỆN HỆ THỐNG BÁO CÁO KẾ TOÁN TRONG CÁC DOANH NGHIỆP SẢN XUẤT VẬT LIỆU XÂY DỰNG.....	137
3.2.1. Định hướng hoàn thiện hệ thống báo cáo kế toán trong doanh nghiệp sản xuất vật liệu xây dựng.....	137
3.2.2. Yêu cầu cụ thể của việc hoàn thiện hệ thống báo cáo kế toán trong các doanh nghiệp sản xuất vật liệu xây dựng.....	137
3.2.3. Nguyên tắc cơ bản của việc hoàn thiện hệ thống báo cáo kế toán trong các doanh nghiệp sản xuất vật liệu xây dựng trên địa bàn tỉnh Nghệ An.....	141

3.3. NỘI DUNG HOÀN THIỆN HỆ THỐNG BÁO CÁO KẾ TOÁN TRONG CÁC DOANH NGHIỆP SẢN XUẤT VẬT LIỆU XÂY DỰNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH NGHỆ AN.....	144
3.3.1. Hoàn thiện hệ thống báo cáo tài chính trong các doanh nghiệp sản xuất vật liệu xây dựng trên địa bàn tỉnh Nghệ An.....	144
3.3.2. Hoàn thiện hệ thống báo cáo kế toán quản trị tại các doanh nghiệp sản xuất vật liệu xây dựng.....	160
3.3.3. Hoàn thiện tổ chức sử dụng thông tin báo cáo kế toán cung cấp cho việc ra quyết định trong các doanh nghiệp sản xuất vật liệu xây dựng	171
3.4. ĐIỀU KIỆN THỰC HIỆN CÁC GIẢI PHÁP VỀ HOÀN THIỆN HỆ THỐNG BÁO CÁO KẾ TOÁN Ở CÁC DOANH NGHIỆP SẢN XUẤT VẬT LIỆU XÂY DỰNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH NGHỆ AN	171
3.4.1. Về phía Nhà nước.....	171
3.4.2. Về phía Hiệp hội kế toán kiểm toán Việt Nam (VAA).....	173
3.4.3. Về phía các doanh nghiệp sản xuất vật liệu xây dựng.....	173
KẾT LUẬN CHƯƠNG 3	176
KẾT LUẬN	178
DANH MỤC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC ĐÃ CÔNG BỐ CỦA TÁC GIẢ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN.....	180
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	181
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Viết tắt	Nghĩa đầy đủ
BCTC	Báo cáo tài chính
BCKT	Báo cáo kế toán
BCĐKT	Bảng cân đối kế toán
BCKQHĐKD	Báo cáo kết quả hoạt động kinh doanh
BCKTQT	Báo cáo kế toán quản trị
BCLCTT	Báo cáo lưu chuyển tiền tệ
BTC	Bộ tài chính
CMKT	Chuẩn mực kế toán
CMKTQT	Chuẩn mực kế toán quốc tế
CP	Cổ phần
DN	Doanh nghiệp
DNTN	Doanh nghiệp tư nhân
HĐQT	Hội đồng quản trị
IAS	Chuẩn mực kế toán quốc tế
IFRS	Chuẩn mực Báo cáo tài chính quốc tế
LCTT	Lưu chuyển tiền tệ
MTV	Một thành viên
NĐ-CP	Nghị định - Chính phủ
QĐ	Quyết định
SXKD	Sản xuất kinh doanh
TNHH	Trách nhiệm hữu hạn
TT	Thông tư
TTg	Thủ tướng
TSCĐ	Tài sản cố định
VAS	Chuẩn mực kế toán Việt Nam
VLXD	Vật liệu xây dựng

DANH MỤC CÁC BẢNG

<u>Số hiệu</u>	<u>Nội dung bảng</u>	<u>Trang</u>
Bảng 2.1.	Điểm khác nhau giữa IAS 1 và VAS 21 - Trình bày BCTC	100
Bảng 2.2.	Bảng chi phí định mức đơn vị.....	113
Bảng 2.3.	Bảng định mức vật liệu.....	113
Bảng 2.4.	Kết quả lập dự toán chi phí tại các DN sản xuất VLXD trên địa bàn tỉnh Nghệ An.....	114
Bảng 3.1.	Quy mô khai thác đá xây dựng tại các khu vực đến năm 2020	133
Bảng 3.2.	Quy mô khai thác cát xây dựng tại các huyện đến năm 2020	134
Bảng 3.3.	Báo cáo dự toán chi phí theo yếu tố toàn doanh nghiệp.....	162
Bảng 3.4.	Báo cáo dự toán theo khoản mục chi phí toàn doanh nghiệp	163
Bảng 3.5.	Báo cáo dự toán chi phí theo cách ứng xử của chi phí.....	163
Bảng 3.6.	Báo cáo dự toán kết quả sản xuất kinh doanh.....	164
Bảng 3.7.	Báo cáo tình hình biến động chi phí.....	166
Bảng 3.8.	Báo cáo tình hình kết quả sản xuất kinh doanh	167
Bảng 3.9.	Bảng phân tích biến động về khoản mục chi phí NVL trực tiếp	169
Bảng 3.10.	Báo cáo phân tích mối quan hệ chi phí - khối lượng - lợi nhuận.....	170